

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כד השוון תשס"ט שבת - ירושלים 4:02 תל-אביב 4:16 חיפה 4:05 מוצ"ש - ירושלים 5:16 תל-אביב 5:17 חיפה 5:15

פרשת חיי-שרה

תיקון המדות

טוב וחיוני לאדם שיעמול לתיקון ושיפור מדותיו !

נלמד מהפסוק: "ואשביעך... אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבך כי אל ארצי ואל מולדתי תלך..." (פרק כד,ג,ד) ויש לתמוה: הרי גם משפחתו של אברהם היו עובדי אלילים, ובמה טובים המה מן הכנענים? מתרץ הגאון רבי אברהם מסוכוטשוב זצ"ל (בעל אבני נזר): שונים הם הכנענים, אשר מלבד היותם עובדי אלילים, היו גם מושחתים במדות ובמוסר [= "תועבת ארץ כנען"]. ושחיתות במדות עוברת בתורשה לבנים. לפיכך שלל אברהם אבינו מכל וכל לקחת אשה ליצחק מבנות הכנעני המושחת במדות, לא כן אלו שמארץ מולדתו של אברהם, אף שמושחתים בדעות והיו עובדי ע"ז אך שחיתות כזו אינה עוברת בתורשה לבנים.

כיסוד ביאורו של בעל האבני נזר ביאר כבר הר"ן בדרשותיו (הבאנוהו בספרנו "איש לרעהו" בראשית עמוד קצב) וכן כתב האברבנאל (בפירושו עה"ת בראשית) ואלו דבריו: "ראוי שישתדל האדם תכלית מה שאפשר כשיבחר בזיווג האשה, שייבקש לעצמו אשה הגונה בת טובים כדי שתוליד בנים מוכנים לשלימות. לפי שטבע המולידים נמצא בנולדים מהם, והמדות הטובות יעברו מן האבות והאמהות לבנים. אם מצד המצג הטבעי שהוא הכנה למדות והוא קנוי משעת ההריון, ואם בדרך הלימוד שילמדו האב והאם לבניהם ויחנכוהם מקטנותם. ומפני זה הזהירו חז"ל (קידושין ע.) שלא יזדווג אדם עם אשה שאינה הגונה לו.

כמובן, חינוך עקבי של הבנים למדות טובות מקטנותם, מסוגל להשפיע עליהם לשנות טבעם לטובה, וחלילה להיפך. הנה דברים מאלפים ונוקבים - שעל כל הורה לדעת - אותם הביא הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (בספרו אורחות יושר) וכך כתב:

"**הורים** שמכניסין בלב בניהם שהם בעלי כשרון ומצויינים והם מהכי טובים ומוצלחים, אף על גב שזה נכון ואע"ג שכוונתם לטובה כדי לזרזם ללמוד אף על פי כן יצא שכרם בהפסדם, כי מכניסים בלבם גאווה ומדות רעות וגורמין שמתנכלים לחבריהם ופוגעין בהם וסופן שיהיו שנואים מכולם. והנערים האלו כשנכנסין אח"כ לשיבה ושם יש הרבה טובים מהם ואין מסתכלין עליהם כמו שהיו רגילין, נכנסין למשבר כידוע, ומהם מפסיקין ללמוד ומהם נכנסין לשגעון... כידוע כל זה ואח"כ יש מהם צרות צרורות.

עוד מוסיף הגר"ח קנייבסקי: יש מהם כשרבם מעיר להם דבר באים לביתם ומספרים שרבם פגע בהם שלא כהוגן, וכשאין להורים שכל אומרים להם שזה נכון ושרבם העליבם שלא כראוי, ואפילו אם הוא נכון אסור לומר כן לנער, שזה מוריד ממנו כל הערך לרבו ואין מקבל ממנו מה שאומר, וזה מביא לכל מיני דברים רעים והם מעשים בכל יום, ואם יש להורים שכל, יזהרו מאד בדבריהם והשי"ת יתן סייעתא דשמיא שיוכלו לחנך הילדים כראוי וזה תלוי הרבה בבקשת רחמים של האב והאם כל חייהם על הבנים.

"מדות טובות ומעשים טובים - זה ספר תולדות אדם..."

סיפר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א: פעם בא הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל לבקר אצל רבה הנערץ של לודז' - הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, ומסר לו את ספרו "אחייעזר" במתנה. שמח רבי אליהו בספר והביע הערכתו שהוא נפלא מאד. **שאל** אותו רבי חיים עוזר: "אימתי נזכה שגם כבודו יחבר ספר?" ענהו רבי אליהו חיים: "יש לי ספר... תמה רח"ע: "אם יש לו ספר, נא להראות לי את ספרו."

השיב לו רבי אליהו חיים: "בא עמי". והראה לו בארון שטרי חוב, שהתחייב לפרנס תלמידי חכמים, אלמנות ויתומים בלודז', והוסיף שזה הספר שלו, והיינו "ספר תולדות אדם" - מעשיו הטובים, והוא כל כך טרוד בספר זה עד שאין לו פנאי לחבר ספר כמו רבי חיים עוזר.

רבי חיים עוזר לא ענה דבר, ואולם על ערש דוי, סמוך לפטירתו, אמר לגאון רבי יוסף מישקובסקי זצ"ל שעכשיו רואה ומבין כי רבי אליהו חיים צדק בדבריו, ועיקר ספר האדם שמביא איתו לחיי נצח, הם המעשים הטובים שעשה. (טעם ודעת - בראשית)

נ.ב. בספר ח"ח ופעלו מובא שרבי חיים עוזר גרודז'ינסקי התבטא באחרית ימיו בנוסח הבא: "לפנים בימי עלומי הייתי סבור, שהעיקר אצל אדם כמוני להרבות בחידושי תורה ולחבר ספרים. ואילו עכשיו נראה בעיני חיבור ספרים כמשחק בשעשועים לעומת הצורך לתמוך באלמנות יתומים עניים ות"ח..."

הצלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת

ר' שמואל צבי בן ר' חנוך מיכאל הלוי ז"ל

נלב"ע כג חשוון

הוקדש ע"י בנו ומשפחתו

מצוה לבכות על אדם כשר שמת, ולהספידו כראוי!

נלמד מהפסוק: "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" (פרק כג-ב)

וכתב רבי אלעזר אזכרי צ"ל (בספר חרדים פ"ד): מצוה לספוד על אדם כשר שמת שנאמר "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה". וזה בכלל גמילות חסדים. ואמרו המתעצל בהספודו של אדם כשר ראוי לקבורו בחייו. והביאו ראיה מן המקרא, והרעב שהיה בימי דוד שלוש שנים, שהיה לסיבת עוון שלא הספידו לשאול כהלכה. וכן מצוה לבכות על אדם כשר, כמו שנאמר: "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'". וכתב "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה".

ידועה השאלה: מדוע נאמר בפסוק "הספד" לפני "בכי" הרי מטבעו של עולם בכי הוא קודם להספד וכפי שקיימא לן בגמרא (מועד קטן כז: ג' ימים לבכי וז' למספד?! (ובספרנו "איש לרעהו" עמ' קפ"קא הבאנו מספר תירוצים על שאלה זו).

תרוץ נוסף מצאנו להגאון רבי זלמן סורוצקין צ"ל (בספרו לתורה) ואלו דבריו: הנה הבכי מתפרץ אצל קרובי המת עפ"י רוב בשלושה ימים הראשונים כדבר טבעי, מרוב התרגשות, אפילו בלא חשבון מגודל האבידה. וההספד הוא עיון וחשבון מגודל ההפסד, הבא ממימתת אדם שהביא תועלת למשפחה ולציבור.

מעתה יש לומר, שכאשר מתה שרה, שהיתה גדולה מאברהם אבינו בנבואה, ושהיתה מאכילה ומשקה את כל העוברים ושבים, ושהייתה מלמדת תועים בינה ומקרבת אותם לעבודת ה', ושמאסה בכתר של מלכים בשביל אמונתה, היה חשבון ההפסד שגרמה מיתתה לעולם כולו, גדול כל כך עד שהקדים אברהם אבינו לחשוב חשבוננו של עולם לחשבוננו הפרטי. והיינו שהקדים הספד לבכי. כי על כן, גם ה"בכי" - הדמעות על צרתו הפרטית, נחנקו בגרונו ונתבטלו בדמעות הבאות מרוב הצער על אבידת הכלל.

"ידעתי שהוא לא יספיד"...

כאשר נפטר רבה של קובנה הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור צ"ל התחילה שורת ההספדים בבית הכנסת הגדול של קובנה, ואולם מכיון שהצטופף קהל עצום מחוץ לבית הכנסת, הוחלט כי לאחר ההספד הראשון שהספידו בנו, בתוך בית הכנסת, יספידו אחד מגדולי המגידיים בחוץ.

ואכן הכינו במה ברחבת בית הכנסת, הרכיבו שולחן על גבי שולחן, והמגיד עלה לשם והתיישב על כסא כדי לומר את דבריו, אבל עוד בטרם הוציא מלה מפיו, דחפו את השולחן והוא נפל מהכסא למטה ונחבל בראשו ולא יכל להספיד.

כשהגיעה השמועה על כך לאזני הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק צ"ל (שלא יכל להשתתף בהלוויה) הגיב: "ידעתי שהוא לא יספיד"!!! וכך סיפר למקורביו:

"לפני שבע עשרה שנה סיפר לי אותו מגיד כי היה לו דין תורה עם אחד אצל רבי יצחק אלחנן, וחייבו בדיון, ואת השני פטר. ולדעתו הצדק היה עמו ורבי יצחק אלחנן היה נוגע בדבר. אמרתי לו, כי בגלל שדיבר כך, הוא לא יזכה להספיד את רבי יצחק אלחנן ומכאן ידעתי שהוא לא יספידו!..."

שאל אביך ויגדך

ניחום אבלים

מצוה לנחם את האבל ולהפיג צערו בדברי נחמה ועידוד!

נלמד מהפסוק: "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו" (פרק כה"א)

ואמרו חז"ל: "ויברך אלקים את יצחק - מכאן שהקב"ה ניחם אבלים, אף אתה נחם אבלים. ופירש רש"י: ויברך - ניחמו על אביו וברכו ברכת אבלים" (סוטה יד.). כיוצא בזה אמרו חז"ל: אמר רב שמואל בר נחמן: אף [הקב"ה] מראה פנים [=מנחם] לאבל, הדא הוא דכתיב (בראשית לה"ט) וירא אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו" מה ברכה ברכו? רבי יונתן אמר ברכת אבלים (בראשית רבה ח"ט)

כתב החפץ חיים (בספרו אהבת חסד ח"ג פ"ה): ובעוונותינו הרבים הרבה מקילין במצוה זו, ובפרט כשאירע אצל עניים מצוי הוא שאין איש פותח דלתו. ובאמת נהפוך הוא, שאבלותו וצערו של עני הוא יותר מהעשיר שאין לו בדבר אחר לשמוח כי אם בבניו וכו' אבל באמת קרוב הוא אצל השי"ת כמ"ש קרוב ה' לנשברי לב וגו', על כן מה גדול שכר המנחם אותם ומדבר על ליבם.

האם ניתן לקיים מצות ניחום אבלים באמצעות הטלפון? נדרש לשאלה זו הגאון רבי משה פיינשטיין צ"ל (בספרו אגרות משה ח"ו או"ח סימן מ) והשיב, כי בניחום אבלים ישנן ב' עניני ים: א) לטובת האבלים החיים הטרודים מאד בצערם ועל כן מחוייבים לדבר על לבם ולנחמם. ב) לטובת המת כמבואר בגמרא (שבת קנב) על מת שאין לו מי שיישב ויקבל תנחומין הולכין עשרה בני אדם ויושבין במקומו עיי"ש.

מעתה יש לומר, שמצד האבל החי שייך לקיים המצוה גם באמצעות הטלפון, אבל מצד טובת המת לא שייך אלא דוקא כשיבוא למקום שמקבלין שם תנחומים. וגם מצד א' עדיף שיבוא לבית האבל שמכבודו בזה, וזה עצמו הוא ענין תנחומים כלשון רבי עקיבא בגמרא (מו"ק כא) כשמתו בניו והספידים כל ישראל, עמד רבי עקיבא ואמר, אחינו בני ישראל שמעו אפילו שני בנים חתנים מנוחם הוא בשביל כבוד שעשיתם, וענין הכבוד לא שייך באמצעות הטלפון.

עכ"פ קצת מצוה יש גם באמצעות הטלפון. ולכן אם אי אפשר לו ללכת לבתי האבלים כגון מחמת חולי, או שהוא טרוד בטרדא דמצוה, יש לו עכ"פ לנחם ע"י הטלפון שגם בזה יש מצוה ולא יאמר שמאחר שאינו יכול ללכת לבית האבל, שוב אין עליו כל חיוב.

ולענין אם מותר לאבל לדבר בטלפון, כותב הגר"מ פיינשטיין, שרק דברים שהם לצורך גופו וביתו מותר לו ע"י הטלפון, וכן כשקוראים לו לטלפון לנחמו מותר לגשת ולקבל דברי התנחומין, ואולם דברים בעלמא וכ"ש לשאול בשלום חבריו ואפילו בשלום בניו, אסור.

דברי עידוד וניחומים

ביום שמחת תורה נכנס פעם אצל הרב מפוניבז' - הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן צ"ל, אדם, שריד השואה כשלבנו עובר על גדותיו:

"**איככה**, רבי נוכל שאת" - מירר בבכי האומלל, אשר רוחו נסערה מאד. אולם הרב אשר הבין ללבו, וזכר היטב את הכלל ש"אין אדם נתפס על צערו", הרעיף עליו בחמלה דברי ניחומים. וכך אמר לו:

"**אם** נחשוב על ההרוגים שנעקדו על קידוש ה' - הלא הם כעת בהיכלות התנא הקדוש רבי עקיבא וחבריו, ואין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו, אשרי חלקם. רע ומר רק לנו, הנותרים, אשר שרדנו חיים מן התבערה. עלן יאות למיבכי! [=עלינו ראוי לבכות] על הקדושים בכלל אין מה לבכות, הרי טוב להם!"

בהזדמנות אחרת סיפר הרב מפוניבז' מה ששמע מפי שרידים ניצולי השואה, כי בעת ש"ק האדמו"ר מבעלז רבי אהרן רוקח צ"ל נחלץ מגיא ההריגה בפולין, ועבר להונגריה, בשנת תש"ג, ונתבשר שם בשרת איוב, כי לא שרד בחיים אף אחד משבעת ילדיו, ומכל נכדיו, ניגש אליו אחד מזקני החסידים לנחמו, ובתוך דבריו בירך אותו כנהוג "שלא ידע יותר משום צער".

תפס הרבי ביזו, ויקרא בחרדה: "כלום חשוד אני בעיניך, שהיה לי איפעם צער? לא מיניה ולא מקצתיה! מימי לא היה לי שום צער!"

הרב מפוניבז'

מצוה לגמול חסד עם המתים ולטפל בצרכי קבורתם !

נלמד מהפסוק: "לכל באי שער עירו" (פרק כג"י)

וכתב רשי: שכולן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה. ועל הפסוק להלן: "ואחרי כן קבר אברה את שרה אשתו" אמרו חז"ל: הדא הוא דכתיב: "ודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבודו" (משלי כא-א). "צדקה" - זה אברהם שנאמר "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה". "חסד" - שגמל חסד לשרה. (מד"ר בראשית כח"ג).

כתב החפץ חיים (בספרו **אהבת חסד** ח"ג פ"ה): בשעה שמוציאין את המת לקבורה, צריך לבטל מתלמוד תורה ללוותו למן דקרי ותני [=למי שלמד ויודע מקרא ומשנה] אפילו יש הרבה אנשים בלתו עד שישים ריבוא, דנטילת התורה [היינו בשעה שמת האדם, שהתורה מתבטלת ממנו] צריך להיות כנתינת התורה, שהיה ששים ריבוא. ואפילו היה זקן מחכמי הדור, אין נפטר ממצות לוי, כדאיתא בגמרא על רבי יהודה בר אלעאי, שהיה מבטל מתלמוד תורה להוצאת המת.

ובשו"ע (סימן שס"א ס"א): מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת למאן דמתני לאחרים אין לו שיעור אפילו יש עמו כמה אלפים מתבטל בשבילו. למאן דקרי ותני דהיינו שקרא ושנה ועדיין לא שנה לתלמידים אם יש ששים ריבוא אין צריך להתבטל בשבילו.

וכתב הש"ך (שם סק"ב) שמלשון הריטב"א שאין לך אדם מישראל שאינו או במקרא או במשנה משמע שאין צריך שיהיו שניהם אלא או קרא או שנה. נמצא לפי דבריו שאף אדם שרק קרא בתורה בלבד ישנו חיוב על כל אחד ללכת בהלוייתו. וצ"ע אם כן, כיצד יספיקו לתלמוד תורה ומדוע באמת לא מצינו שנוהגים כן?

בספר הליכות שלמה (תפלה פ"ג) מובא בשם הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל שעורר כי העובר ברחוב ורואה שמלווין את המת, פשוט הדבר שאפילו אם הוא באמצע נסיעה וכדומה, חייב הוא ללוות המת, ואם נעצר הנהג מנסיעתו או פונה לכיוון אחר, חייב הנוסע לרדת מהמכונית ללוות המת ורבים נכשלים בזה.

עוד מובא שם מעשה שבא אדם לפי רבי שלמה זלמן לשאול אותו שאלה חמורה, (בענין פסול חיתון), ומכיון שהתעתד הלה לנסוע לארה"ב באותה תקופה, יעץ לו שישטח שאלתו לפי הגאון **רבי משה פיינשטיין** זצ"ל. וביקשו שבהזדמנות זו ישאל אותו גם על דבר זה, היאך מצאנו ידינו ורגלינו כיום בריבוי החופות בערים הגדולות וכן בהלוויות המת רח"ל שנפסק שצריך להתבטל מלימוד התורה כדי ללוות המת ולא ראינו שנוהגין כן.

וסיפר השואל שבבואו לפני הגר"מ פיינשטיין מצאו מוטה על משכבו, ועל שאלתו הראשונה (החמורה) ענהו בעודו שוכב, ואילו על שאלה זו נתיישב והרהר בכובד ראש, ואחר כך אמר ששאלה קשה היא, ואין לו בזה דבר ברור. והוסיף שלכן הריהו משתמט ככל האפשר מלהבחין בהלויות המת, ואילו בהכנסת כלה, באין לו עצה אחרת מוכרח הוא ללכת. ועדיין צ"ע.

הכבוד האחרון...

נוהג היה הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל, עד לימיו האחרונים ממש, להשתתף בהלוויות המת. וכמעט כל בן תורה שנלב"ע, היה רבי יוסף חיים מלווהו בכבודו ובעצמו עד לבית העלמין.

באחת ההלוויות שאירעו זמן קצר קודם פטירתו, כאשר ההליכה היתה כרוכה אצלו במסירות נפש, הקפיד גם אז ללוות את המת שהיה אחד מחכמי הישיבות בירושלים. ניגש אליו נאמן ביתו וביקש ממנו כי בפעם הזאת יסתפק בליווי עד לשער האשפות ולא עד בית העלמין.

רבי יוסף חיים שמע את הבקשה והביע את פליאתו: "הנני חבר בחברא קדישא זה כבר ארבעים וחמש שנים, ולא ידעתי עד עתה שעמי מתייחסים ביחס מיוחד מאשר לכל שאר בני החברא קדישא המכתתים רגלם בגשם ובשלג עד לבית העלמין".

ובמקרה אחר שביקשו ממנו להמנע מלטרוח ומלכתת רגליו עד לבית העלמין, סירב רבי יוסף חיים לשמוע והשיב בנימה של תרעומת: "זכי מה יכולים אנו, לצערינו, לתת לתלמידי החכמים בירושלים יותר מאשר כבודם האחרון? וכי גם כבוד יחיד זה שבן תורה בירושלים זוכה לו מכל חיי הצער, תאמרו לקחת ממני"....

עוד יוסף חי

לגמול חסד של אמת עם יהודי...

פעם פגשו ברחובה של עיר את הצדיק **רבי אריה לוי** זצ"ל ושלאוהו לאן פניו מועדות? השיב שהולך ללויה. שאלהו: מי הנפטר! והשיב: איני יודע"....

תמהו השואלים, נענה רבי אריה והסביר: "ראיתי במודעות האבל שפורסמו בחוצות, כי האיש נפטר לאחר יסורים קשים, מכאן שהוא "בעל מדריגה", על כן הולך אני לגמול עמו חסד של אמת"....

איש צדיק היה

קוראים נכבדים! האם ידעתם?

מה הם דברי הניחומים המתאימים והמועילים ביותר שכדאי לאומרים בפני האבלים ?

היכן מוצאים בפרשה ש"מדה טובה אחת עולה על מאה ניסים ומופתים" ?

כיצד מנע רבי יהודה אסאד זצ"ל בושה מתלמידו ששאל שאלה שטותית ועוררה צחוק ?

איזו הזדמנות נדירה ומיוחדת מצא רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל עם פטירתו של הסטייפלער ?

אלו דברי ניחומים שלח רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לרבי שמואל רוזובסקי זצ"ל כאשר נפטרה אשתו ?

לדעת הסטייפלער, מה הם שלושת המעלות שצריכים להפיש בבחור שמבקשים לקחתו לחתן ?

לדעת הסטייפלער, על אלו מעלות אסור לוותר כשמבקשים למצוא כלה הגונה ?

על שאלות אלו ועוד רבות אחרות, תוכלו למצוא תשובות מעניינות בספר המבוקש **איש לרעהו**

(פרשת חיי - שרה: עמודים קעז - ר"י) ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות לפרטים: 02-5869073

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"סיפור בדים" אמיתי

המיועדות. הוא הופתע לגלות שם בגדים חדשים, וכן בדים יוקרתיים לתפירה עצמית. בני ביתו של בנימין בדקו את הסחורה וקלטו מיד שערך הבדים היוקרתיים רב מאוד.

כאן בעצם מסתיים החלק של הסיפור בו הייתי אני מעורב בצורה כלשהי. את המשך הסיפור שמעתי בתקופה אחרת:

דן חלף בהזדמנות ליד מפעל הבדים ממנו קיבל סחורות. באותו רגע החליט להיכנס לבקר אצל מנהל המפעל. ראשית כדי להודות לו על התרומות עד כה, ושנית כדי להדק עימו את הקשרים לעתיד.

מיד כאשר נכנס למשרד, קם בעל המפעל מלוא קומתו והכריז: **"דן; כל מה שתבקש, ומתי שתבקש, תקבל מיד!"**

דן היה המום לשמע ההכרזה. הוא התפלא מה קרה לבעל המפעל. האם הוא חזר בתשובה שלימה? הרי בביקור הקודם הוא הסכים אמנם לתרום בדים, אבל ממש לא בהתלהבות העכשווית! **בעל** המפעל "התנדב" להסביר את המתרחש:

"אתה זוכר - דן? כאשר נכנסת אלי בפעם הקודמת הסכמתי לתרום. הראיתי לך בדים יפים - אבל בעלי דוגמא ישנה. אמרתי לך שיש לי מחסנים מלאים מבד זה, וכבר קשה למכור אותם.

"למרות הצעתי הנדיבה סירבת וטענת **"נכון שהבדים טובים - אך מדובר בכלה!!!"** מיד הצעתי לך בדים טובים יותר - אותם לא התלהבתי למסור בחינם - ושוב טענת: **"הבד יפה, אך האבא של הכלה תלמיד חכם!!!"** הראיתי לך בדים יפים עוד יותר ושוב טענת: **"אבל כל המשפחה דלי אמצעים!"**

"בלית ברירה מסרתי לך את הבדים היוקרתיים ביותר, הסחורה החדשנית והמבוקשת ביותר. רק אז הסכמת לקבל את התרומה, לא לפני שברכת אותי **"שלם לך השם על גמולך הטוב. אתה מסרת את הטוב ביותר והוא יתן לך את הטוב ביותר!"**

"יצאת מהחנות. הייתי מבולבל.

"לפתע נכנס לעסק שלי סוחר גוי מאזור כפרי וביקש לרכוש כמות אדירה של בד. הראיתי לו את הבד החדש והיוקרתי שעדיין היה מונח בפני. התפלאתי - אבל הוא לא התעניין בו. לא היה לי משהו טוב יותר להראות לו, אז הראיתי לו משהו פחות טוב. גם אותו הוא לא רצה. המשכתי להראות לו דוגמאות שונות ולכולן הגיב בשלילה.

"לפתע הוא הבחין בדוגמית שהייתה מונחת על שולחני. הוא התלהב מהבד וביקש לשמוע את המחיר. מדובר היה בדוגמא הראשונה שהראיתי לך - סחורה שהייתי מוכן למכור כבר בהתחלה לתת לך בחינם.

בקיצור; הלקוח רכש ממני את כל מלאי הבד שהיה לי במחסנים!

אז אתה מתפלא שאני מכריז: **"דן; כל מה שתבקש, ומתי שתבקש, תקבל מיד!"**

השמות בסיפור, וכן פרטים נוספים, שונים

את סיפורו פותח השולח בהגדרה דרמטית: **"דן הוא התגלמות החסד בעולם."**

מי הוא אותו דן? ומה מעשיו?

די אם נציץ לאחד התחומים בהם מעורב דן, כדי להתרשם מאישיותו המיוחדת. כאשר דן מבקש לגמול חסד עם הזולת הוא עושה זאת בגדול. כמו ההמצאה הבאה שיכלה להתבשל רק בראשו המסחרי.

בכל מפעל טקסטיל ישנם עודפי ייצור, אבל רק אדם כדן מצליח לשכנע את המנהל למסור לו את העודפים בחינם. את הסחורות הוא מעביר למתפרות שם תופרים עבורו בגדים בחינם. בחינם? כן! דן ישב עם כמה בעלי מתפרות וסיפר להם על אנשים שמתהלכים עם בגדים ישנים, וילדים בבגדים מטולאים. "אז מה אתה רוצה שנעשה?" שאלו בעלי המתפרות "שנעבוד חינם!"

דן התחבב עליהם וביקש מהם טובה "במתפרה הרי קיימת אבטלה מסוימת. תקופות בהן לא קיימות הזמנות רבות, והפועלים מעבירים את זמנם בעבודה חלקית. הבה נקדיש את הזמן המיותר לתפירת בגדים לנזקקים. הפועלים הרי בכל מקרה מתוגמלים עבור השעות הללו - ואילו אתם תזכו במצווה גדולה!"

הרעיון הפשוט מצא חן בעיניהם, ומאז טרוד דן בשיבוץ עבודות למתפרות השונות. מידי תקופה הוא מקבל לידיו בגדים חדשים ומעולים - והכול חינם אין כסף! למעשה הוא נאלץ לשלם מעט למתפרות עבור הוצאות של שימוש בחומרי גלם, חשמל וכדומה. אך מדובר בסכומים קטנים למדי אותם הוא מגייס בקלות יחסית. את ערמות הבגדים הוא מחלק בין הנזקקים, ולא שוכח להודות בלבביות לכל מי שמוכן לקבל ממנו בגדים!

כזה הוא דן: "התגלמות החסד בעולם".

* * *

הרב בנימין שליט"א נולד בעיר בה נולד דן. גם אני נולדתי שם. בזמניו הפנויים נהג בנימין ללמוד איתנו בבית המדרש המקומי, ועוד בהיותו בחור עזב את ביתו ועלה בגפו לארץ ישראל ללמוד תורה. לימים חזר לחו"ל - אך למדינה אחרת - שם הקים בית לתפירת כשהוא בעצמו הופך לתלמיד חכם גדול.

הוא המשיך ללמוד בכולל ולהתקיים ממלגה. במידה מסוימת, יותר קשה להתקיים כאברך בחו"ל מאשר בארץ ישראל. זה לא בגלל שהמלגה שם נמוכה יותר, אלא מכיוון שרמת המחיה גבוהה יותר.

* * *

ביום בהיר שמעתי שבתו של בנימין התארסה. שמחתי בשבילו והבנתי בדיוק מה מוטל עלי כעת: לעשות מעשה. התקשרתי למיודענו דן ושאלתי "האם אתה זוכר את בנימין, שנהג ללמוד איתנו בבית-המדרש בעיר שלנו?" דן השיב שהוא לא זוכר אותו ואני טענתי שזה בעצם לא משנה "מן הסתם תשמח לסייע לו לתת נדוניה לביתו".

מספר שבועות חלפו ואל ביתו של בנימין הגיעו החבילות